

Rectificatie.

Helaas is bij de opmaak van Vraag en Aanbod in nummer 2 van Vogelexpressie iets mis gegaan. Daardoor was het woord "Ruilen" versprongen. Het woord Ruilen had bovenaan op bladzijde 62 moeten staan.

Onze excuses voor dit ongemak.

Voor actuele informatie kijk op: www.vogelspeciaalclub.nl

Groothandel Voedseldieren

o.a. (vanaf prijzen):

Meelwormen kg	€ 9,00	Pinky's ltr	€ 9,20
Buffalowormen ltr	€ 10,25	Krekels ds	€ 1,50
Moriowormen kg	€ 20,45	Sprinkhanen ds	€ 2,25
Rozenkeverlarven ps	€ 0,14	Wasmottlarven ds	€ 1,70
Regenwormen kg	€ 21,55	Korvimin 50 gr	€ 7,50

Alles kan geheel zonder risico per post worden verzonden door heel Nederland! Niet goed = geld terug! **Liefst bestellen via www.duiveman.nl** Mobiel: 06 524 284 13 (Tim)

Voor vragen: info@duiveman.nl

COCCIDIOSE

Door Hedwig van der Horst – dierenarts

INLEIDING

Coccidiose is een ziekte die veroorzaakt wordt door protozoën (eencellige). Coccidiose komt wereldwijd voor en kan vele dieren (inclusief vogels) infecteren. Bij de meeste gevallen van coccidiose bij vogels hebben we te maken met coccidia uit de familie: Isospora of Eimeria. We weten dat vrijwel iedere

vogelsoort zijn eigen coccidia bij zich draagt. Ook is bekend dat niet al die coccidia ziekte-verwekkend zijn. Bij eenvoudig microscopisch onderzoek (zoals in een dierenartsenpraktijk) is niet vast te stellen of de eventuele coccidia die gevonden worden ziekteverwekkend zijn of niet. Meestal wordt, om risico uit te sluiten, geadviseerd om de dieren te behandelen. Zelfs voor de coccidia die wel ziekteverwekkend zijn geldt dat hun aantallen in een gezonde volwassen vogel door de eigen afweer van het dier zo laag gehouden worden dat er geen ziekteverschijnselen optreden. Er ontstaat dan een zogenaamd "dragerdier".

CYCLUS

De besmetting van een vogel begint als een oöcyst (te beschouwen als een soort "eitje" van de coccidie) opgegeten wordt door een vogel. In de spiermaag komt de oöcyst in contact met verteringsenzymen (chymotrypsine en galzuren) en wordt hij fijngemalen. Daardoor komen de zogenaamde sporozoieten vrij. De sporozoieten kruipen in de darmcellen. Sporozoïten van sommige soorten coccidiën besmetten witte bloedcellen (Lymfocyten) bijvoorbeeld de sporozoïten van "dikke lever ziekte" of atoxoplasmose, maar hier zal verder alleen de "darmcoccidiose" besproken worden.

In de darmcel gaat de sporozoiet zich een aantal malen asexueel vermenigvuldigen (dit heet schizogony of merogony). Het aantal malen dat hij dat doet hangt af van de soort coccidie. Tenslotte eindigt de cyclus met een seksuele fase waarbij kleine microgameten en grote macrogameten ontstaan. Als micro- en macrogameet elkaar ontmoeten en versmelten ontstaat een oöcyst. De oöcyst komt vrij in de darm en wordt uitgescheiden met de ontlasting.

Het vrijkomen van de micro- en macrogameten en later de oöcyst, gebeurt doordat de geïnfecteerde darmcel kapot gaat. Dit veroorzaakt bij de gastheer (de vogel) ziekteproblemen. Bij sommige soorten coccidiën treedt de meeste schade op tijdens het vrijkomen van de micro- en macrogameten. Bij andere soorten zijn het vooral de oöcysten die bij het vrijkomen de meeste darmcellen kapot maken.

RISICO 'S

Jonge dieren zijn gevoeliger dan volwassen dieren. Dieren die al een keer in contact zijn geweest met coccidiën zijn minder gevoelig omdat zij al wat afweer tegen deze parasiet hebben opgebouwd. Dieren die gemakkelijk in contact komen met ontlasting van zichzelf of andere lopen meer risico: men kan coccidiose voor vrijwel 100% voorkomen door dieren op draadbodem te houden (dit is een van de ontstaansredenen van de legbatterij!). Coccidiën gedijen in een vochtige omgeving. Een hoge concentratie van dieren en een slechte hygiëne werken eveneens coccidiose in de hand. Dat is de reden dat importvogels vaak lijden aan coccidiose.

Ik doe regelmatig onderzoek van ontlastingmonsters die komen van zieke vogels uit gezelschapsvolières waar diverse vogelsoorten in gehuisvest zijn. Als in de ontlasting van deze zieke vogels coccidiën aangetroffen worden krijg ik vaak de vraag wat het risico is voor de overige vogels. Dit is een zaak van "gastheerspecificiteit" die helaas nog steeds niet goed is uitgezocht (ter uitleg - een ziektekiem die sterk gastheerspecifiek is kan maar een vogelsoort besmetten, een andere vogelsoort zal ongevoelig zijn. Een ziektekiem met een lage gastheerspecificiteit kan meerdere vogelsoorten besmetten). Coccidiën hebben wel een zekere mate van gastheerspecificiteit. De kans dat een vruchten- en insectenetende vogel besmet wordt met coccidiën van bijvoorbeeld een kanarie is daardoor klein. Het antwoord op de vraag wat de risico's zijn voor meer verwante dieren moet ik helaas schuldig blijven. Het advies zal daarom altijd zijn om alle dieren in de volière te behandelen.

Dieren die lijden aan coccidiose (patiënten maar ook dragers) zijn extra gevoelig voor zogenaamde secundaire infecties. Dit zijn meestal bacteriën of gisten die zich in de darm kunnen handhaven en vermenigvuldigen omdat deze al aangelast is door coccidiose.

ZIEKTEVERSCIJNSELEN

Vogels met coccidiose kunnen een of meer van onderstaande symptomen vertonen: onderzijde van de staart bevuild met ontlasting, diarree (soms met slijm of bloed), bol zitten, dikke buik (door gezwollen darmen), vermagering, stoppen met eten. Soms kunnen de dieren ook zenuwverschijnselen

(verlammingen, tics) laten zien veroorzaakt door een combinatie van pijn, verzwakking, uitdroging en verlaging van het bloedsuikergehalte als het dier niet meer eet.

DIAGNOSE

De diagnose coccidiose is gemakkelijk te stellen met behulp van microscopisch onderzoek van de ontlasting. Bij een gestorven vogel kan een afkrabsel van het darmslijmvlies gebruikt worden. In principe kan iedere dierenarts de diagnose coccidiose stellen. Hij hoeft hier echt geen vogelspecialist voor te zijn. Er zijn echter twee valkuilen: onder de microscoop kunnen stuifmeelkorrels en spoelwormeitjes verdacht veel op oöcysten van coccidia lijken. Als een dierenarts de diagnose "coccidiose" stelt, is het verstandig om altijd even te vragen of hij zeker weet dat het geen wormeitjes of stuifmeelkorrels betreft.

BEHANDELING

De meeste gevallen van coccidiose bij vogels anders dan pluimvee, worden behandeld met antibiotica uit de groep van de sulfonamiden (bijvoorbeeld FSB3, bactrimel, methoxazol etc. etc.) en clazuril (een medicijn dat veel bij duiven wordt gebruikt). Bij pluimvee worden ook middelen gebruikt als amprolium, quinolinen, nitrofuranen, clodol en polyether ionophoren. Het grote scala aan medicijnen dat bij pluimvee ingezet wordt is vooral ontstaan door regelmatig optredende resistentie van de coccidiën tegen de middelen die ingezet worden. Gelukkig komt bij niet-commercieel gehouden vogels resistentie niet tot nauwelijks voor, waardoor nog steeds de oude, vertrouwde, bekende middelen gebruikt kunnen worden. Gevolg is wel dat er bij deze vogels weinig tot geen ervaring is met de overige middelen. Ieder anti coccidiose middel pakt een ander stadium in de cyclus van coccidiose aan. Sulfonamiden grijpen bijvoorbeeld in op de zich ontwikkelende schizonten en op de seksuele stadia. Clazuril werkt in op de schizogony en zich ontwikkelende macrogameten.

Bij slachtpluimvee wordt vaak voer gebruikt waarin een kleine hoeveelheid medicijn gemengd is. Dit voer wordt van jongs af aan gebruikt tot vlak voor de slacht. Dit is een methode die absoluut niet geschikt is voor andere vogels dan slachtpluimvee. De continue gift

van medicijn voorkomt dat de vogels in aanraking komen met coccidiën, waardoor zij geen afweer op kunnen bouwen. Daarbij komt dat een hobbymatig gehouden vogel vaak veel ouder wordt (en dus veel langer bloot staat aan het medicijn) dan een slachtkuiken met alle risico's van dien.

Een oud therapieschema bij sulfonamiden dat nog steeds veel opgang doet is 5 dagen behandelen, 2 dagen rust en weer 5 dagen behandelen. Dit wordt vooral gedaan bij zogenaamd "preventief" behandelen: dat wil zeggen behandelen zonder dat de vogels ziek zijn (en vaak ook zonder dat de eigenaar weet of er wel coccidiose onder zijn bestand aanwezig is). Tegenwoordig geeft men de voorkeur aan een continue therapieschema van 5 tot 14 dagen (afhankelijk van de ernst van de ziekte). Dit continue schema geeft minder aanleiding tot het resistent worden van de coccidiën. Clazuril wordt verkocht in de vorm van een tablet die via de bek ingegeven moet worden. Dit hoeft gelukkig maar eenmalig te gebeuren. Clazuril is daarmee een goed alternatief als de sulfonamiden om wat voor reden dan ook niet werkzaam zijn.

Bij pluimvee worden de laatste jaren steeds meer vaccins ingezet tegen coccidiose. De vogels kunnen dan ingeënt worden waardoor zij afweer tegen coccidiose ontwikkelen. Bij niet commercieel gehouden pluimvee is hier (nog) geen ervaring mee.

PREVENTIE

Aangezien een vogel zich altijd besmet via contact met ontlasting, komt coccidiose niet voor bij dieren die niet in contact komen met ontlasting (bijvoorbeeld dieren die op een draadbodem worden gehouden). Deze dieren ontwikkelen echter ook geen afweer tegen coccidiose. Bij vogels die wel contact kunnen hebben met ontlasting is regelmatig onderzoek van de ontlasting de aangewezen weg. Als u de ontlasting zelf onderzoekt, of laat onderzoeken door een dierenarts komt u er in de loop van 1-2 jaar vanzelf achter hoe vaak dit onderzoek nodig is om problemen te voorkomen.

Oöcysten kunnen, in gunstige omstandigheden (koel, nat), enkele weken in de omgeving in leven blijven. Oöcysten die in

de omgeving aanwezig zijn kunnen gedood worden met stoom of kokend water. Ook in een omgeving die erg droog is kunnen oöcysten niet lang overleven. Oöcysten zijn wel bestand tegen veel schoonmaak- middelen.

CONCLUSIE

Coccidiose is een ziekte die regelmatig bij vogels voorkomt, ook bij vruchten- en insectenetende vogels. De diagnose is gemakkelijk te stellen via microscopisch onderzoek van de ontlasting. Coccidiose is meestal goed te behandelen maar continue behandeling is niet aan te bevelen. Alleen bij (stress-) gevoelige dieren, bij sterk ziekte- verwekkende stammen coccidiën en bij het niet tijdig signaleren van problemen bij de vogels kunnen dieren overlijden aan coccidiose. Regelmatig ontlastingonderzoek kan deze sterfte voorkomen. Een met coccidiën besmette omgeving kan het beste schoongemaakt worden met stoom.

CONSTRUCTIE- en MONTAGEBEDRIJF **BOXTEL**

Te koop aangeboden - Magazijnopruiming
Polycarbonaat platen (stegdoppel) en bijbehorende profielen

Maak nu Uw voliëres tochtdicht en bescherm Uw kostbare vogels
tegen de gure wind en sneeuw.

Zeer geschikt om een serredak of carport te maken

We hebben de platen op alle lengtes en in diktes van
4mm, 6mm, 8mm, 10mm en 16mm, in opaal en transparant.

Al deze platen hebben een zeer hoge isolatiewaarde
Verder div.rvs-bevestigingsmiddelen en lichtkoepels.

Hemelrijk 4 - 5281 PS BOXTEL

Tel. 06 22791347 of 0411 611189

Fax. 0411 611962

e-mail aapc@hotmail.com